CIA. PEPA PLANA

veus que no veus

A partir dels anomenats “números clàssics”, ja tocava que algú en fes la versió en femení. Com canvien i quin significat agafen quan qui els juga són dues pallasses en comptes de dos pallassos? No és un tema menor. Si des de la nostra companyia sempre hem reivindicat la figura de la pallassa en un món majoritàriament masculí, ara ens volem endinsar en els números clàssics més circenses, encara que amb la intenció d’embolicar-los dins una història.

I en aquest projecte, el primer ha estat triar qui seran els seus components. D’una banda i com a Pallassa Augusta, tenim a Pepa Plana; de l’altra, i en el rol de Pallassa Blanca o clown a la Noël Olivé. I per dirigir aquest duo meravellós en Joan Arqué, qui, si no?

Volen ser vistes i escoltades. Dues pallasses: una augusta i una carablanca. Què hauria passat si les nostres àvies haguessin pogut fer de pallasses? Es tracta de riure, sí, però no només d’això, sinó de parlar, jugar i potser mossegar.

Cia. Pepa Plana

Veus que no veus és un espectacle de pallasses. Vull dir que són pallasses, utilitzant el llenguatge de pallasses, per a explicar-nos una història. Una història amb petites històries dins seu. Situacions que esdevenen els moments més importants d'aquest trajecte còmic i poètic. En el món d'aquestes pallasses, transitar per aquestes situacions esdevé una aventura, una peripècia vital que més que marcar la nostra història, marca les seves vides. Res és tan senzill i aparent com sembla. Res és tan impossible que la seva magnificència no pugui superar. Teniu davant vostre dues heroïnes del segle XII intentant sobreviure a les situacions clàssiques que la seva condició de pallasses els depara.

També d'això parla Veus que no veus. De dues pallasses, de dues dones que s'enfronten i transiten pel seu dia a dia. Un trànsit marcat per la precarietat i la necessitat de prosperar en un món que sovint els hi és hostil i incomprès però en el que conviuen amb completa normalitat i esperança. Un món on, la llum que se'n desprèn, sovint parteix d'elles.

Clàssiques? N'hi diem clàssiques d'aquelles dramatúrgies que incorporen números que, en petites o grans variacions, hem anat veient al llarg de la història i que gairebé sempre han estat realitzades per pallassos.

Però, què passa quan aquests mateixos números els interpreten pallasses? Segueixen sent tan clàssics? Crec honestament que no. Crec que d'alguna manera deixem de parlar de clàssics, tot i que existeixin els rols propis de la Pallassa Augusta o Pallassa Blanca o clown. La majoria de números es re-signifiquen i s'exerceixen des d'un altre punt de vista. La forma en què s'entomen i es serveixen als espectadors, pren un valor simplement, diferent.

Joan Arqué, director

Nota de premsa

Pepa Plana i Nöel Olivé reivindiquen el paper de la dona dins les arts escèniques, amb Veus que no veus

Dues pallasses reinterpreten els números clàssics de pallassos i els posen en escena des d'un punt de vista femení

Veus que no veus és el darrer espectacle de la coneguda i veterana **Cia. Pepa Plana**, una reivindicació feminista en què, per primera vegada, **Pepa Plana** treballa amb l'actriu **Noël Olivé** i amb **Joan Arqué** que en fa la direcció. De fet, també és la primera vegada que Olivé fa de pallassa blanca, un personatge que ha construït amb molt bon resultat. Aquest treball conjunt fa temps que s'albirava i és que anys enrere Pepa Plana va pronosticar a Olivé: "algun dia seràs la meva blanca" i finalment el dia (i l'espectacle) ha arribat.

A **Veus que no veus** les dues actrius agafen els números clàssics de pallassos i els reinterpreten des d'una altra perspectiva: els miren, analitzen i els posen en escena des del punt de vista femení, fent un retrat a la societat actual i dels rols de gènere però fent-ho des de l'humor i des de la feina de les pallasses, tot creant un espectacle totalment nou i divertit amb un punt de crítica punyent i necessària.

Veus que no veus reivindica el paper de la dona al món dels pallassos, discurs que la reconeguda pallassa Pepa Plana (Premi Nacional de Cultura 2014) ha entomat durant prop de 30 anys de carrera professional. A **Veus que no veus**, per primera vegada són dones les que interpreten els números clàssics de pallassos.

Des de la seva estrena l'octubre del 2018, ha fet gira per una trentena de sales i festivals, entre ells, el Teatre de l'Aurora d'Igualada, el Festival de Pallassos de Cornellà, la Universitat Jaume I de Castelló, el Festival de Pallasses d'Andorra, El Festival Pedra Viva de Menorca, el Festival Xeic de Clowns de Gandesa, LonboAretoa de Arrigorriaga, el TeatroClunia de Burgos, la Mostra Internacional de pallassos i pallasses de Xirivella, el Teatre Principal de Valls, el Teatre de Bescanó en el marc del Festival Temporada Alta 2019 i el Festival Coñumor de Rivas-Vaciamadrid, entre d'altres.

Fitxa artística

Pallassa Augusta	**Pepa Plana**
Pallassa Blanca	**Noël Olivé**
Direcció	**Joan Arqué**
Escenografia	**Xavier Erra**
Assistent direcció	**Inés García**
Vestuari	**Rosa Solé / Imma Ebjol**
Coreografia	**Roger Julià**
Il•luminació	**Yuri Plana**
Música	**Lluís Cartes**
Música i veu a Tirallonga de monosíl·labs	**Rosa Pou**
Fotografia	**Aureli Sendra / Tony Lara**
Producció	**Cia. Pepa Plana**
Autors	**Pepa Plana, Noël Olivé i Joan Arqué**

Equip artístic

Actriu i pallassa
Pepa Plana

Actriu i pallassa catalana. Referent nacional en aquest gènere per la qualitat dels seus espectacles i per la seva contribució en la visualització de les pallasses destacant com una de les figures europees de més prestigi.

Plana prové del món de la interpretació, llicenciada a l'Institut del Teatre de Barcelona l'any 1989, després dels seus primers passos va fundar la companyia Preterit Perfecte amb la que van crear i girar tres espectacles. No va ser fins el 1998 que va crear la seva pròpia companyia amb una clara intenció de fer teatre de pallassos pensats per a un públic adult. Amb la seva companyia ha estrenat nou espectacles. "De Pe a Pa" (1998), "Giulietta" (2000), "Hatzàrdia" (2004), "L'atzar" (2004), "Penèlope" (2010), "Èxode"(2011). Durant el 2012 i 2013 va iniciar una nova etapa de la mà del Cirque du Soleil, amb la creació i gira del espectacle "Amaluna" de la prestigiosa companyia Quebequesa.Amb "Despistats" (2014) conjuntament amb en TotiToronell, va començar amb els espectacles de teatre de carrer i, seguidament, al Festival Grec de Barcelona 2016, es va estrenar el nou unipersonal "Paradís Pintat". Al 2017, estrena "Suite", un altra aposta pel teatre de carrer.

La Generalitat de Catalunya va condecorar el 2014 a Pepa Plana amb el Premi Nacional de Cultura "per la seva singularitat i la seva trajectòria nacional i internacional".

Actriu i pallassa
Noël Olivé

Actriu amb una llarga trajectòria tant en teatre com en cinema i televisió. Llicenciada a l'Institut del Teatre de Barcelona l'any 1989, posteriorment va perfeccionar la seva formació amb diferents cursos amb noms com: James de Paul, Carol Rosenfeld, Helen Ghallager, PhilippeGaulier, Franco di Francescantonio, Boris Rotenstein, Angel Facio i Pepe SanchísSinisterra. També complementa els seus estudis al Conservatori del Liceu amb solfeig i 3r de piano. En àmbit teatral ha treballat amb directors de prestigi com Joan Ollé, Lluís Homar, Calixte Bieito, Oriol Broggi, MagdaPuyo i Pep Cruz entre d'altres. Pel que fa al cinema ha participat en deu pel•lícules dirigides per Cesc Gai, Isabel Coixet, Francesc Bellmunt i Rosa Vergés. Televisivament ha treballat en sèries de TV3 com "La Riera", "Kubala Moreno i Manchon", "Infidels", "Ventdelplà", "El Cor de la Ciutat", "Porca Misèria", "La Sagrada Familia", "Jet Lag"o"Laberint d'Ombres".

És durant els estudis al Institut del Teatre de Barcelona, que coincideixen les dues, Pepa Plana i Noël Olivé, i des de llavors sempre han tingut la intenció de treballar plegades algun dia.

Direcció
Joan Arqué

Llicenciat en direcció i dramatúrgia per l'Institut del Teatre de Barcelona. També cursa estudis com a intèrpret al Col•legi del Teatre de Barcelona i al Teatre de la Abadia (Madrid). Realitza estudis de circ en disciplines d'equilibris acrobàtics i trapezi fix a l'Escola de Circ de Nou Barris i dramatúrgies del circ a l'Institut del Teatre de Barcelona. Com a director i ajudant de direcció destaca la seva participació en muntatges com "Dóna'm la lluna" de Primitiva Reverter (2008), "Roba estesa"de Companyia Roba Estesa (2009), "Can Boter" al Festival 1,2,3 (2009), "La Mà de Taaroa" de Taaroa Teatre (2010), "L'Arquitecte" al Teatre Lliure (2011), "Més enllà de la Foscor"de Taaroa Teatre a la Sala Beckett (2012), "Don Juan Tenorio" al Cementiri del Poble Nou (2012), "El Baró dels Arbres"de Taaroa Teatre al Teatre Lliure (2013/2015), "Vaques Sagrades" de Taaroa Teatre al Almeria Teatre (2013/2014), "Vals-Blesse"de Cia. Daraomai (2014), "La Julieta"de La Perla29 (2015), "El Comte Arnau" de Companyia Teatre de l'Aurora (2015), "Invisibles" 21è Circ d'Hivern (2016/2017), "La Casa Perduda"de la Companyia Teatre de l'Aurora i Fira Titelles de Lleida (2017), "Històries d'Istanbul a contrapeu"del Festival Grec al Teatre Lliure (2017/2018); "Veus que no veus" de la Cia. Pepa Plana (2018); "Qui Ets?" deHause&Richman al Teatre Lliure (2019), "L'amic retrobat" de la Companyia Teatre de l'Aurora al Teatre Nacional de Catalunya (2019-2020).

Com a intèrpret, destaca la seva participació en produccions com: protagonista a "Història del soldat", "Classix-Klowns" de Monti&cia, "Un dia d'estiu" de Companyia Pa 'Tothom i Teatre del Raval, "El Castell dels Ogres i la Vuitena meravella" de Plasticiens Volants, "La bona persona de Sezuan" de La Perla 29, "Natale in casa Cupiello" de La Perla 29, "D'anada i de tornada" a La Seca Espai Brossa, "Rhum" de Rhum i Cia, "Ciutat de vidre" de Cia Obskené, "Rhümia" de Rhum i Cia, i "Somriure el peu de l'escala"al Teatre Lliure. I, paper de repartiment a "Don Juan Tenorio"al Teatre Goya, "De Mortimers& Pau Riba", "Jisas de Natzarit" i "Metralletres TT".

recomana

Per Marcel Barrera
Valoració 9,0

19/10/2018

Pepa Plana passa a l'atac

A la pallassa Pepa Plana no la descobrirem ara, després de quasi 30 anys de trajectòria i prop d'una desena d'espectacles. Dit això, potser sí que alguns farien bé de redescobrir-la. Ara pot ser un bon moment. En el seu nou espectacle, titulat *Veus que no veus* i estrenat al 18è Festival de Pallassos de Cornellà, la pallassa Pepa Plana està magnífica i extraordinària, adjectius que m'he pensat una llarga estona abans de teclejar-los per publicar-los. No perquè siguin ampul·losos, sinó perquè dubtava entre dos altres adjectius: hipermagnífica i hiperextraordinària.

L'energia, la riquesa dels seus gestos, els infinits recursos que demostra, el ritme sobre l'escenari, el moviment que acompanya cada paraula, el contrast d'estats d'ànim i, en definitiva, la comunicació de Pepa Plana sobre l'escenari són potentíssims i fan d'aquest espectacle un dels millors de la seva carrera, almenys per a mi, ja que uneix les seves dots teatrals amb un terreny al qual no acabava d'entrar mai: el pallasso de pista. Perdoneu... la pallassa de pista.

Pepa Plana no para de parlar, de dir-nos coses, però sense alliçonar-nos i barrejant en un mateix espectacle Lluïsa Cunillé, Bertolt Brecht, Tortell Poltrona, Los Payasos de la Tele o Lisístrata. Ella sent tot el que explica i se la veu enfadada, gairebé furiosa. Potser per això recupera aquella dansa ritual maorí per espantar l'enemic que practica la selecció de rugbi de Nova Zelanda i que ja va fer a l'espectacle *Penèlope*.
L'artista parla de la desigualtat que pateixen les dones des d'una òptica feminista, però no es queda en la superficialitat sinó que hi aprofundeix i acusa amb noms i cognoms persones que han fet declaracions masclistes. A tots ells els escanya. També explica acudits sexistes perquè es mirin al mirall aquells qui els fan córrer i repassa la llarguíssima col·lecció d'insults que reben les dones, des d'escalfabraguetes a barjaula.

No és un espectacle poètic, com ja veuen, però tampoc arriba a l'astracanada fàcil. Plana —i amb això el director Joan Arqué deu tenir el seu mèrit— ha sabut trobar el difícil equilibri que fa que no hi hagi acceleracions, però tampoc pauses. I sí, Pepa Plana passa a l'atac i s'atreveix a fer burla de tot, fins i tot del lloc on actua, la vetusta Sala Romagosa, que descriu com "un teatre internacional". Res no s'escapa de la seva crítica, ni tan sols el mític Charlie Rivel que, en una època molt anterior al #Metoo, es veu que va dir que "les dones no saben fer riure". Una crítica, penso, una mica injusta; doncs Rivel no es pot defensar.
La pallassa llueix un munt de registres —rebel, innocent, beneita— i aporta com a gran novetat una rèplica, l'actriu Noël Olivé, tot un descobriment que fa el paper de carablanca i de persona d'ordre davant les estridències de la dona augusta. La versió en clau femenina de dues de les entrades més clàssiques del circ és una de les grans novetats de l'espectacle i un homenatge a les àvies que no van poder ser pallasses. Plana i Olivé ofereixen una meravellosa interpretació del *Dona'm la Me*l i el *Carrega i Descarrega*. En aquesta última s'hi segueix un esquema clàssic: Pepa arriba a un teatre traginant els trastos d'un circ que ha tancat i demana feina, però no troba cap responsable i acaba contractada com a dona de fer feines.
L'escenografia és original de Xavier Erra i el vestuari de Rosa Solé. "Si ens heu vist és perquè hi som", diuen Plana i Olivé al final de l'espectacle. I esperem que hi continuïn sent i que les puguem seguir veient en moltes sales de Catalunya, perquè aquest espectacle, pel que es veu, és una peça imprescindible que esperem trobi el seu lloc. S'ho mereix.

Per Jordi Bordes
Valoració 9,0

20/10/2018

La Pepa Plana més directa

S'han acabat les metàfores. Pepa Plana ja no necessita convertir-se en una patidora *Penèlope* per evidenciar el paper passiu de la dona a la Grècia d'Ulisses. Des que, en l'anterior espectacle es va desenganxar del quadre d'àngels assexuats (*Paradís pintat*, divertit, amb una punxa ben afilada i commovedor) per cantar-les ben fresques, la Pepa Plana es presenta sense filtres. Ara, acompanyada per Noel Olivé que assumeix el rol de Carablanca: alta, estirada, dominadora i patèticament derrotada per l'espontaneïtat i l'empatia d'una Augusta com Pepa Plana que les canta com un bufó al seu rei. I que aconsegueix divertir el poble perquè es treu les medalles per posar-se un vestit (sempre conjuntat) que l'apropa al carrer.

En aquest *Les veus que no veus* hi ha una reclamació clara a la invisibilitat femenina a l'escenari. Si la llegenda diu que les ànimes de les actrius (com la Xirgu al Romea) s'han quedat en aquelles fustes, la realitat demostra que només fa poques dècades hi ha pallasses. O se'n recorda que n'hi hagi. I Plana-Olivé rematen a recordar que també hi hauria pallasses a l'escena com elles fa un segle, però que ningú s'ha preocupat a recuperar o reivindicar. Com Carla Rovira fa amb *Màtria*, quan s'adona que només parla del tiet avi que va patir a la trinxera. Però no havia parat a pensar amb el patiment de la tieta àvia, des de la rereguarda. O com Agnès Mateus recull l'antologia d'epitets despectius que l'home etziba a la dona sense desvergonyiment, (*Rebota, rebota y en tu cara explota*) elles també recullen rèpliques, deixant clar qui n'és l'autor, Charlie Rivel inclòs!.

Aquest dues pallasses fan un espectacle tendre com un matalàs, però amb un sa punt de cinisme. Reivindiquen les dones a l'escena. I a les direccions dels teatres. I ho fan amb les entrades clàssiques, evitant trepitjar (divertidament) les versions de'n Tortell Poltrona i emparant-se amb la màxima del Monti (que tant recorden els de la companyia Rhum). Nosaltres volem "*trabajar de trabajar*". Un espectacle que encara es farà més consistent amb els propers passis però que ja apunta molt encertat. Creure que Pepa Plana pot reprimir-se en el paper d'àngel ingenu és com pensar que la pallassa deixarà de lluitar des de la seva trinxera del nas vermell. Mai de la vida. I que sigui per molts anys!!

Per Teresa Bruna
Valoració 9,0

26/07/2019

Una Augusta i una Cara Blanca convincents, homenatgen les àvies que 'mai haurien pogut ser pallasses'

Ara, quan la dona està agafant les rendes, es reivindica i se'n parla arreu -també per coses dolentes, que no sembla que portin camí d'acabar-se!- la Pepa Plana, pionera de les pallasses al nostre país, que forma part de l'equip d'inventors del Festival de Pallasses i capdavantera en tot el que fa referència al gènere, ja no podia tardar en inventar la clàssica entrada de la Cara Blanca i l'August interpretada per pallasses. I ho ha fet amb nota! A més, és un homenatge "a les nostres àvies, que vàren viure un temps en què no podien ni imaginar de ser pallasses!"

Veus que no veus es va estrenar a la tardor, al 18è Festival de Pallassos de Cornellà i ara ha anat a l'Escenari Brossa, dins la programació del Grec. Només per quatre dies, però tornarà. El títol potser s'entén més si us diem que acaba amb la frase “Si ens heu vist és perquè hi som." És, doncs, un clam a aquells que no s'adonen de res perquè consideren la dona un ésser invisible.

La Pepa, que presenta sempre espectacles de creació pròpia amb el tel del compromís com a bandera, i que aconseguiria que omplís la pàgina amb els millors qualificatius, és l'Augusta, amb el seu nas vermell. Un plaer. I la Cara Blanca és una excepcional Noël Olivé. Excepcional perquè és el primer cop que fa de pallassa i de debò que sembla que ho hagi fet tota la vida: àgil, convincent, divertida... Res a veure, és clar, amb la murriota directora de l'empresa de calces i sostens del Com si fos ahir, que cal dir que també convenç! Aquí és la gerent d'un teatre al que la Pepa va a demanar feina, ja que el circ on treballava ha tancat. La Pepa és innocent però no del tot... I la Noël és contundent. La resta ja l'anireu seguint. És súper divertit i amb una notable connexió amb el públic. I, malgrat no es para de riure o de reflexionar, és una proposta preciosa visualment i plena de poesia.

La reivindicació de la dona a escena, com a pallassa o com sigui, és clara tota l'estona. Però hi ha un moment en què que 's'empoderen' i toquen el crostó a tothom: van recitant frases anti-dona, amb el nom del seu autor. No us els dic, perquè... us sorprendran!

Però també hi ha un home i queda molt bé! És en Joan Arqué, el director de l'espectacle, que diu al programa de ma: "L'obra parla de dues pallasses, de dues dones que s'enfronten amb el seu dia a dia. És un trànsit marcat per la precarietat i la necessitat de sobreviure en un món que sovint els és hostil i on són incompreses..." Doncs això. I si hi aneu amb algú que no se n'ha adonat, li podreu dir Veus que no veus?

FESTIVAL PEDRA VIVA 2019

Un moment de l'actuació al festival Pedra Viva a les pedreres de Lithica. Foto: JOSEP BAGUR GOMILA

la crònica

Maria Camps

Pepa Plana, Pepa Plana, Pepa Plana...

Ejcarrego! Pepa Plana 'descarregava' aquesta setmana a *Lituca* (nom que va adoptar l'indret en idioma pallassesc) la seva darrera obra «Veus que no veus». Una proposta de «entrades clàssiques» de pallasses, una Augusta (Pepa Plana), l'altra Carablanca (Noël Olivé), que té la particularitat, precisament, d'estar escrita en femení i que no està exempta de reivindicació, fins i tot denúncia, d'allò que durant massa temps ha sigut 'anormal': que dues dones es posin un nas vermell i ens facin riure i entendrir a parts iguals.

He vist diferents espectacles de Pepa Plana i us he de confessar que és una pallassa que em té el cor robat! Però no per això deixaria de ser objectiva si us dic que, una vegada més, ens va captivar, a mi i a tot el públic que es va congregar per a l'ocasió. Aquest «Veus que no veus» no té, a diferència de «Penèlope o Giulietta», un fil narratiu que el sostengui, però aquesta circumstància no li resta ni un bri d'atractiu a la proposta perquè la personalitat del personatge creat per Pepa Plana és tan potent que ella mateixa es converteix en leitmotiv dels seus propis espectacles. Tendra, ocurrent, ràpida de reflexos, mordaç si cal, amb un sentit del tempo i de la pausa magistrals, intensament expressiva, aclaparadorament divertida. Encantadora! Citant la pròpia Pepa Plana, «el nas del pallasso és la màscara més petita del món, la que menys amaga i la que més revela». I així, amb aquest principi per bandera, la pallassa va mostrant i capgirant el rol de la dona al món i al teatre, a través de la ironia i la rialla, fins convertir la seva veu en un clam visible i audible que trenca barreres i disloca consciències.

Noël Olivé li fa un contrapunt molt sòlid, amb un personatge magníficament construït que es fa progressivament còmplice de l'objectiu perseguit. Una molt bona actriu que adopta el rol de la pallassa 'seriosa' i que fa brillar encara més la mirada més innocent i despreocupada de la pallassa Augusta. Un esplèndit tàndem escènic.

El vestuari és realment preciós, ple de textures i detalls que el fan personalíssim i, sens dubte, contribueix a construir uns personatges singularíssims. Potser l'escenografia (excepte tres elements imprescindibles) compleix més aviat la missió d'omplir l'espai que no pas de servir escènicament a la causa. No molesta, però tampoc seria necessària, ja que la presència de les dues pallasses és tan atractiva que 'imanten' l'espectador des del minut zero, quan Pepa Plana es passeja entre el públic carregada amb el seu farcell, tot interessant-se per si tota aquella gent també «ha vingut per la feina». La feina de fer-se veure i de ser vistes i sentides. *Objectif accompli!*

Fantàstica vetllada de pallasses la que vam gaudir dimecres passat. Fins i tot votaria per instaurar-ne una cada cert temps per netejar l'ànima i la consciència. *Ciao, cacao!*

Cara Be: *Veus que no veus* o payasas, actrices y putas

«¡A por ellos, a por ellos!», clama la payasa sin perder su amplia sonrisa y el brillo en los ojos. Con *Veus que no veus* (*Voces que no ves*), la célebre Pepa Plana articula una denuncia del patriarcado con maestría y, además, en clave de humor. ¿Quién da más?

«¡Payasa!», grita una. «¡Actriz!», replica la otra. «¡Puta!», retoma la primera para, a continuación, acometer una incesante retahíla de sinónimos que descorazonaría a la más pintada. En esta sociedad que nos ocupa tanto como nos preocupa, ninguna mujer está libre de vejaciones, pero Pepa Plana logra sublimar en la escena sus inquietudes al respecto gracias a su portentoso talento, arte y experiencia.

Le acompaña en esta ocasión Noël Olivé, encarnada en una payasa blanca la cual, en un primer momento, se enfrentará a la payasa augusta con lo más granado del catálogo de usos y costumbres del macho nacional, para concluir erigiéndose en trasunto de la heroína Lisístrata.
Estas «cincuentonas que hacen de payasas», tal como las describió un programador teatral en un alarde extremo de estulticia, no tienen pelos en la lengua y la adversidad no consigue más que alimentar la llama de su creatividad. Así pues, las dos intérpretes, bajo la dirección de Joan Arqué, hacen acopio de esta expresión y muchas otras de la misma cuerda y ametrallan a los espectadores con la sangre de las palabras que les duelen a diario, a ellas y al resto de mujeres de este país. A pesar de ello, no buscan el enfrentamiento sino la conciliación: que se les reconozca por lo que son, por ser, sin más, y que se les quiera por ello, nada de merecerse menos.

Veus que no veus es un espectáculo apto y, diría más, necesario para adolescentes y adultos, que debería recorrer sin cesar teatros y festivales del país y más allá. Pepa Plana domina el lenguaje universal del humor y de ahí nace una fuerza que vulnerabiliza, atraviesa y alcanza la razón del espectador. Es este uno de esos espectáculos, cada vez menos frecuentes en la escena actual, que te llevas a casa y quieres compartir con el entorno porque, además, termina por todo lo alto y logra imprimir en la platea una sonrisa de ilusión y también algo de esa chispa mágica que emana de los ojos de ese memorable tándem de payasa y actriz que devora la escena. No se las pierdan, por favor.

Visto en el Escenari Joan Brossa (Barcelona) el jueves 18 de julio de 2019

Per Per Josep MariaViaplana
Valoració 9,0

25/11/2019

Dues fora de sèrie en escena

Vist el dissabte, 23 de novembre de 2019 al Teatre de Bescanó (Temporada Alta)

El primer i més important que cal dir de 'Veus que no veus' és que és un espectacle d'una gran precisió. Tot ell és farcit d'una deliciosa tria de gags executats per dues grans actrius-pallasses, que, tant en solitari quan es presenta cadascuna al seu estil (la Pepa, entre el públic, interactuant desvergonyidament, la Noël apareixen en una caixa que li ve petita, fent una sessió memorable de 'risoterapia' o teràpia del riure), com en les seves mútues interaccions, tot està mesurat i mil·limetrat.
I és que la comèdia, l'art del/la clown, o com li vulguem dir, necessita d'un ritme determinat, ni massa ràpid ni massa lent, on es perdessin les idees o no se'n posessin d'altres, per no deixar esmorteir l'anterior. En això són mestres, que juguen, que improvisen (no crec que a cada bolo digui la Pepa Plana que 'si no tens cognom estranger no entres al Temporada Alta') i que entomen les reaccions d'un públic que hi entra perquè elles l'han convidat.
Quina és la part que li pertoca, doncs, a un director con en Joan Arqué, enmig de dues *patums* com elles? Endreçar, proposar, corregir i tenir cura que el ritme sigui el que atrapi l'espectador, cosa que s'aconsegueix abastament.
L'espectacle transcorre entre la successió de gags, que potser en alguns casos recordin als clàssics del gènere, però que en mans d'aquest trio es recreen tant que escapen de la sensació d'estar fent cap homenatge, al contrari, l'adapten a les seves aptituds i el regeneren fer a fer de cada número un de nou i diferent.
L'escenografia i els elements estan molt cuidats, tot i l'aparent senzillesa de la proposta, i ambdues són capaces de jugar amb la diferència d'alçada de com un element a favor de la diversió. I no vull oblidar-me del petit homenatge de la Pepa a la Mary Santpere, una de les actrius còmiques catalanes més rellevants del segle XX, i amb tota la raó.
Hi ha, passades les primeres 3/4 parts (per posar una xifra) de l'espectacle, un canvi de rumb i d'intencions, passant de la pura diversió, a la reivindicació del paper que (hauria de tenir) la dona en les arts escèniques, el que ja té, i cada cop més, però el que se li resisteix més, com és en el món del/la pallasso/a. Per a mi el punt culminant d'aquesta posada de relleu de que alguna cosa encara ens falta millorar, és un on es reprodueixen frases que persones ben conegudes de la cultura (i alguna de la política) han dit sobre el tema. I és que ja ho deia el gran autor anglès, no hi ha com posar un mirall i mostrar les coses tal com són i s'han dit, perquè quedin en la més absoluta de les evidències. Sobretot quan portem més de 45 minuts assistint a un espectacle que val el seu pes en or, que demostra que ser dones no els impedeix gens ni mica ser unes grans pallasses. D'aquí endavant, i en posar-se serioses, l'espectacle ens ofereix una visió força crítica i d'obligada reflexió, sobre el paper de la dona no només dalt l'escenari. Per a qui no ho hagi agafat abans.
Potser modestament faria un parell de reflexions finals, a banda de si és necessari cloure tan seriosament un espectacle que ha fet servir la diversió de forma magistral per a fer-nos arribar el missatge: si no és una llàstima que per uns escassos moments l'espectacle no sigui programable per a un públic no adult, i si és necessari dir que el poble on es situa el teatre on estàs treballant és un 'poble de m....'. A banda dels peròs, us recomano de forma entusiasta aquest grandíssim espectacle on veiem dues intèrprets irrepetibles.

NÚVOL L'APUNTADOR

Mariona Sanfeliu

La Pepa Plana parla clar

'Veus que no veus' ens explica la història d'una pallassa que busca feina en un teatre on només hi ha lloc per a una actriu.

La Pepa ho ha tornat a fer. La **Pepa Plana** ha tornat a crear un espectacle rodó. Com al seu espectacle *Giulietta* de l'any 2000, on la protagonista no necessitava cap Romeu per fer el seu particular *Romeu i Julieta*, Pepa Plana afegeix a la mirada del pallasso una capa més de significat pel fet de ser una dona. Ser dona pallassa en un món (el del clown) majoritàriament masculí torna a ser un dels elements centrals, i de fet vertebrador, de l'espectacle, el primer encert del qual és el joc de paraules del títol: *Veus que no veus*. Veus masculines que se senten, veus femenines que es recorden, veus que amb aquest espectacle es denuncien o es visibilitzen, s'assenyalen o s'homenatgen.

La gestualitat estrafeta del clown, els diàlegs juganers amb diferents nivells de lectura per a grans i petits, la repetició de les bromes, els equívocs i els constants jocs de paraules són els ingredients ideals per a una bona estona de riures, de relaxar el posat seriós que sovint duem de sèrie, de desconnectar de les preocupacions del dia a dia, de treure'ns per una estona la màscara d'adultes i adults per deixar expressar el nostre nen interior. I tot gràcies a la màscara més petita del món: el nas de pallasso, el nas de pallassa, en aquest cas.

Veus que no veus ens explica la història d'una pallassa que busca feina en un teatre on només hi ha lloc per a una actriu. S'hi enllacen escenes en un *in crescendo* d'hilaritat, amb gags plens de picades d'ullet, especialment per als adults, però que els més petits també gaudeixen d'allò més. La pallassa blanca serveix en safata els gags que la pallassa augusta condensa, desenvolupa i explota jugant amb les confusions, les plantofades i els fracassos amb els quals ens identifiquem i per això ens fan riure tant. La Noël i la Pepa juguen entre elles, juguen amb el públic, i pel mig del joc introdueixen elements per a la reflexió. "Una directora d'un teatre?" es pregunten, i ens pregunten.

L'escenografia suggerent de **Xavier Erra** ens situa en un teatre abandonat. L'equip artístic habitual que acompanya Pepa Plana ara s'ha enriquit amb la incorporació a la direcció de **Joan Arqué**.

La pallassa aspirant a actriu homenatja en els seus somnis de triomf a actrius que la van precedir: **Margarida Xirgu**, **Mary Santpere**, o dramaturgues com la **Lluïsa Cunillé**. Els seus referents. Referents que són aquestes "veus que no veus" del títol de l'obra. I per què no les veiem? Doncs perquè no se'n parla… "Vols que en parlem?" repeteix als desprevinguts espectadors abordant-los amb la simpatia i la innocència de pallassa augusta.

I tant que volem. Volem que es parli d'elles. Volem sentir les seves veus. Volem que determinades paraules deixin de ser insults quan les dius en gènere femení; volem que els homes deixin "d'explicar coses" a les dones (el conegut com a *mansplaining*); volem que ens deixin parlar i ocupar els espais. Volem que personalitats del món de la cultura deixin de dir que "si no hi ha hagut dones pallasses haurà estat per alguna cosa", volem que els infants d'avui en dia tinguin més referents que siguin dones, en tots els àmbits, volem que llegeixin històries i contes il·lustrats on apareguin dones pilot, científiques, astronautes, jugadores de futbol, hackers, pintores o escriptores i que els seus referents deixin de ser princeses esllanguides i desvalgudes que esperen presoneres, segrestades o adormides que un home les vingui a salvar.

Moltes i molts en tenim ganes que aquests espectacles no siguin necessaris, que no calgui denunciar, que no calgui cridar des de la ràbia contra la misoginia i el masclisme tan d'altres èpoques, tan, encara, d'avui en dia. Que estigui normalitzat veure una pallassa dalt de l'escenari, una dona presidint un país, dirigint un teatre, o que no sigui polèmic ni es consideri "fer ideologia de gènere" que la protagonista de la darrera pel·lícula d'Star Wars sigui una dona Jedi, i no un home Jedi. Mentre això no passi, el brunzit feminista seguirà assenyalant, mossegant, aixecant la veu, perquè s'ha acabat callar i empassar. Perquè de fet no només ens hi va la feina: ens hi va la vida.

Una mostra ridícula però significativa de com de necessari encara és aquest espectacle de la Pepa Plana: escrivint aquest text en un processador de textos han sortit unes molestes onadetes vermelles de l'autocorrector de català. Sabeu quina paraula no em donava per bona? Exacte: 'pallassa'. I sabeu què m'ha suggerit amb un "volíeu dir…" o un "corregeix-ho sempre per…"? Exacte: pallasso. Sabeu quina opció he triat, oi? "Afegeix 'pallassa' al diccionari". Per descomptat.

HERALDO
DE ARAGON

Verlas y escucharlas

01/03/20 Joaquín Melguizo

¿Qué habría pasado si nuestras abuelas hubiesen podido ser payasas? Se pregunta Pepa Plana. ¿Qué habría pasado –habría que preguntar- si nuestras abuelas que fueron payasas hubieron sido vistas? Porque haberlas las hubo. Por ejemplo Amelia Butler, primera mujer clown documentada en el circo estadounidense, en 1858. Por eso, porque has estado y están, las payasas quieren ser vistas y escuchadas. Y de eso va "voces que no ves", el último y extraordinario espectáculo de Pepa Plana. Sobre el escenario los dos tipos de clown más conocidos, que casi todo el mundo identifica como la pareja de payasos del circo tradicional: el Augusto y el Carablanca. Pero en esta ocasión los vemos en versión femenina: la Payasa Augusta (Pepa Plana) y la Payasa Blanca (Noël Olivé). Las vemos y las escuchamos realizando alguna de las entradas clásicas que estamos acostumbrados a ver realizadas por payasos. Noël Olivé está extraordinaria como Carablanca. Pepa Plana está enorme como Augusta. Entre las dos desarrollan gags y rutinas muy divertidas y bien hechas, que terminan en un hermoso final que reivindica la presencia de la mujer en la escena -en realidad todo el espectáculo está impregnado de esa reivindicación- y denunciando frases –con cita obligada a sus autores- denigrantes y discriminatorias para las mujeres.

CRÍTICA DE TEATRO

Joaquín Melguizo

Verlas y escucharlas

¿Qué habría pasado si nuestras abuelas hubiesen podido ser payasas? Se pregunta Pepa Plana. ¿Qué habría pasado –habría que preguntar– si nuestras abuelas que fueron payasas hubieran sido vistas? Porque haberlas, las hubo. Por ejemplo Amelia Butler, primera mujer clown documentada en el circo estadounidense, en 1858. Por eso, porque han estado y están, las payasas quieren ser vistas y escuchadas. Y de eso va 'Voces que no ves', el último y extraordinario espectáculo de Pepa Plena. Sobre el escenario los dos tipos de clown más conocidos, que casi todo el mundo identifica como la pareja de payasos del circo tradicional: el Augusto y el Carablanca. Pero en esta ocasión los vemos en versión femenina: la Payasa Augusta (Pepa Plana) y la Payasa Blanca (Noël Olivé). Las vemos y las escuchamos realizando algunas de las entradas clásicas que estamos acostumbrados a ver realizas por payasos. Noël Olivé está extraordinaria como Carablanca. Pepa Plana está enorme como Augusta. Entre las dos desarrollan gags y rutinas muy divertidas y bien hechas, que terminan en un hermoso final que reivindica la presencia de la mujer en la escena –en realidad todo el espectáculo está impregnado de esa reivindicación– y denunciando frases –con cita obligada a sus autores– denigrantes y discriminatorias para las mujeres.

El arte del clown requiere no solo de una gran creatividad, espontaneidad y una particular visión del mundo, sino también y sobre todo, de una gran honestidad escénica. Pepa Plana y Noël Olivé derrochan creatividad, espontaneidad y honestidad escénica. No, no tenía razón Charlie Rivel cuando decía que las mujeres no saben hacer reír. Ellas lo hacen y de manera brillante. No reímos, nos emocionamos, nos dejamos arrastrar por el juego, nos dejamos seducir por esas miradas adultas que encierran el corazón de un niño... Para quitarse el sombrero.

'VOCES QUE NO VES' ★★★★★
Autoría: Pepa Plana, Noël Olivé y Joan Arqué. **Producción:** Cía. Pepa Plana. **Payasa Augusta:** Pepa Plana. **Payasa Blanca:** Noël Olivé. **Escenografía:** Xavier Erra. **Vestuario:** Rosa Solé. **Iluminación:** Yuri Plana. **Coreografía:** Roger Julià. **Música:** Lluís Cartes. **Dirección:** Joan Arqué. Teatro de la Estación. 1 de febrero de 2020

El arte del clown requiere no solo de una gran creatividad, espontaneidad y una particular visión del mundo, sino también y sobre todo, de una gran honestidad escénica. Pepa Plana y Noël Olivé derrochan creatividad, espontaneidad y honestidad escénica. No, no tenía razón Charlie Rivel cuando decía que la mujeres no saben hacer reír. Ellas lo hacen y de manera brillante. Nos reímos, nos emocionamos, nos dejamos arrastrar por el juego, nos dejamos seducir por esas miradas adultas que encierran el corazón de un niño. Para quitarse el sombrero.

la butaca

JOSÉ ANTONIO AGUADO

Pepa Plana i Noël Olivé, visibilitat femenina

Había una vez un circo que alegraba siempre el corazón" ens deien els pallassos de la tele que eren homes. Els números no canvien, amb el pas del temps, el que es renova és la forma d'afrontar l'art d'aquest navegant de les emocions que és el Clown.

Pepa Plana (Premi Nacional de Cultura 2014) va ser una pionera en això de posar-se el nas de pallassa i fer de clown per a adults demanant visibilitat per a les dones pallasses. Trenta anys de carrera artística són les seves credencials. La vam veure al Festiva Grec d'aquest estiu amb Veus que no Veus a l'espai Joan Brossa. Està previst que en el seu rodar pels teatres de Catalunya arribi a Terrassa al Teatre Alegria a finals de novembre. Pepa Plana porta molt de temps picant pedra en això del teatre de pallassos per a adults, ara incorpora una actriu, companya de promoció a l'Institut del Teatre, Noël Olivé. Dues dones amb dos camins artístics diferents que s'han unit per dur a terme aquesta funció reivindicativa i amb molta veritat, cosa que el públic reconeix des del primer moment en què entra a la sala.

Voluntat de ser vistes, estimades, reconegudes i unes caixes embalades porten a les dues dones a una reflexió delirant sobre el teatre i la voluntat de voler treballar com a actriu començant des dels orígens, la seva visió particular de Lisistrata. Pepa Plana encarna en aquest espectacle al personatge de la Pallassa augusta i troba en escena a Noël Olivé fent de carablanca, els malentesos del llenguatge portaran el públic a les rialles hilarants en aquest cirque de la lluna. Es tracta de reinventar els números clàssics del teatre sota la direcció de Joan Arqué i amb una focalització femenina, innocent i veritable. L'objectiu fer un espectacle de pallassos reivindicant el paper de les pallasses en el camp del teatre per a adults amb moltes dosis d'humor, ironia i intel·ligència. Els personatges que interpreten Pepa Plana i Noël Olivé posen en el seu punt de mira les crítiques a una societat profundament masclista. Encara que l'humor no té sexe les dues pallasses busquen els codis de la professió i s'adonen que les bufetades pròpies dels números clàssics de pallassos homes no funcionen amb les dones, elles tiren més que de cops d'ironia, la llibertat, humor negre i poesia.

En Veus que no veus mostra dues pallasses ens fan riure molt i vam descobrir els orígens de molts números clàssics, però revisats i posats al dia per una augusta i una carablanca jugant i mostrant-nos les dificultats que tenen les dones en el món de l'espectacle i fer visible la desigualtat i els prejudicis, entre cançons i molta energia. Hi ha moments deliciosos a l'espectacle com quan s'homenatja a Mary Santpere, la reina del Paral·lel. Entre cançons, entre bromes i bromes, entre jocs i jocs teatrals la funció transcorre, fins al moment en què passen des de l'insult, a la revisió dels acudits masclistes i els noms propis que han dit bestieses sobre les dones, el moment més reivindicatiu de dues pallasses que reivindiquen les seves mares i les seves àvies que eren pallasses.

Pepa Plana i Noël Olivé, una augusta i una carablanca, en Veus que no veus un espectacle del tot recomanable, no s'ho perdin.

★ L'autor és **professor del INS Viladecavalls i cofundador i director de la Companyia 8**

La Circoteca
Tel: 977600800 - 639407983
distri@passabarret.com
www.passabarret.com